Laki eläinten hyvinvoinnista

Suomalaisen liha-alan näkemyksiä hallituksen esitykseen

24.11.2022

Eläinten hyvinvointilain voimaantuloa on odotettu pitkään: laki on vietävä maaliin tällä vaalikaudella

- Eläinten hyvinvointilain tarkoitus – eläinten hyvinvoinnin edistäminen ja eläinten suojaaminen hyvinvointia haittaavilta tekijöiltä – on tärkeä tavoite, joka antaa perustan kaikille eläinten kanssa toimiville. **Lakia on valmisteltu useita vaalikausia ja on kaikkien osapuolien näkökulmasta äärimmäisen keskeistä saada laki vihdoin voimaan.**
- On hyvä tunnistaa, että tuotantoeläinten haltijoiden toimeentulo on eläinten hyvinvoinnin edistämisen edellytys: **eläinten hyvinvoinnin on todettu vaarantuneen usein juuri silloin, kun niiden haltijat ovat voineet huonosti.**
- **Alan elinkeino kehittää osaltaan keinoja eläinten toteutuvan hyvinvoinnin arvioimiseksi ja ohjaa tuottajiaan saadun tiedon pohjalta entistä eläinystävällisempään eläintenpitoon.** Elinkeino on edistänyt tuotantoeläinten hyvinvointia parantavia toimintatapoja yhdessä alkutuottajien kanssa mm. sopimustuotantokäytännöissään.

Atria PERHETILOILTA VUODESTA 1903 HKSCAN SNELLMAN EST. 1951

Liha-alan näkökulmasta huomiota vaativat kohdat hallituksen esityksessä

- **Porsitus- ja tiineytyshäkkien kieltäminen aiheuttaa toimialalle lisäkustannuksia**, mutta niitä kompensoidaan eläinten hyvinvointikorvauksen kautta porsastuotantotiloille, jotka kykenevät investoimaan uuteen tuotantomuotoon. Liha-alan näkökulmasta on erittäin merkityksellistä, että lain voimaantultua tiloilla olemassa olevat porsitushäkit saadaan käyttää elinkaareensa loppuun saakka.
- **Kirurgisen kastraation kieltäminen 12 vuoden siirtymäajalla pakottaa koko sikaketjun nopeaan ja lisäkustannuksia tuottavaan muutokseen, jonka toteutustavasta ei ole vielä tietoa.** Pitkähäntäisten kastroimattomien sikojen kasvatuksesta ei ole kokemusta.
- Kirurgisen kastraation kieltäminen vaatii tukikeinojen ja –välineiden lisäksi keskustelua ja päätöksiä **alkutuotantoon vaikuttavista uusista toimenpiteistä ja niiden valmistelusta, lääkinnällisistä- ja koulutuksellisista kysymyksistä sekä vientiin liittyvistä kysymyksistä**.

Kotimaisen liha-alan edustajat toivovat, että maa- ja metsätalousvaliokunta painottaa mietinnössään alan tarpeita kastraatiokiellosta aiheutuvien haasteiden ratkaisussa.

Atria® PERHETILOILTA VUODESTA 1903 HKSCAN SNELLMAN EST. 1951

Kirurgisen kastraation kieltäminen on teollisuudelle taloudellisesti haastava eikä tukimekanismeja ole olemassa

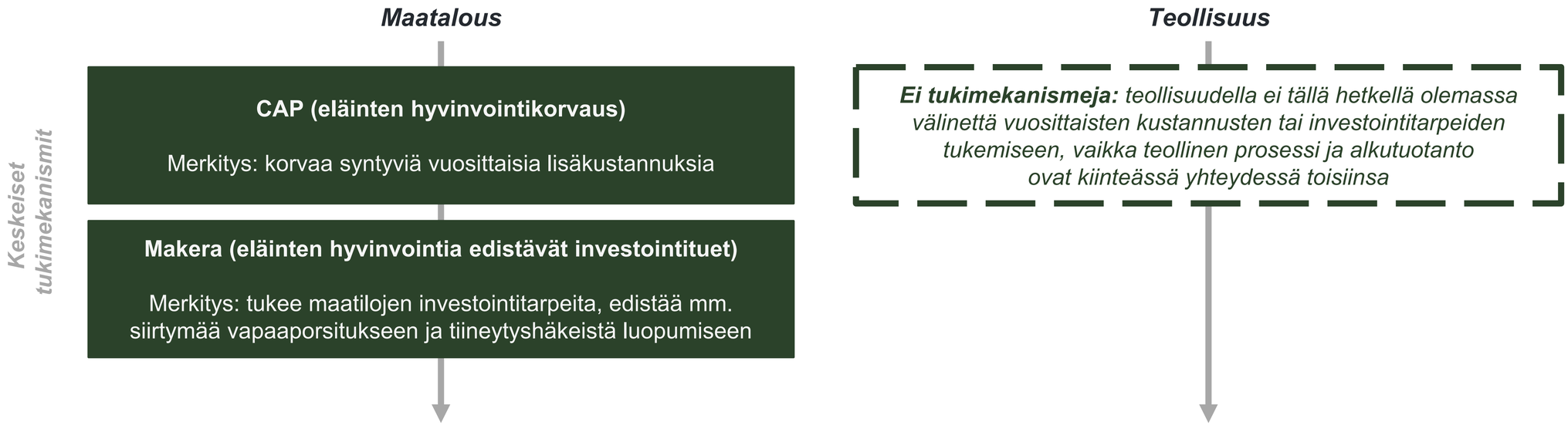

Eläinten hyvinvointilain myötä voimaan astuva kirurgisen kastraation kielto ja eläinten hyvinvoinnin edistäminen edellyttävät teollisia ratkaisuja. Nykyisten tukimekanismien puitteissa ei ole olemassa teollisuudelle kohdistettavia relevantteja tukikeinoja tai -välineitä.

Kastraationkiellon johdosta toimiala esittää

1. **Investointitukien laajentamista eläinten hyvinvointia edistäviin teollisuuden investointeihin** TEM:n alaisten välineiden kautta, esim. Business Finland.
2. Alankin tukema maa- ja metsätalousministeriön kastraatiotyöryhmä koordinoi kansallisia toimia vaatimusten täyttämiseksi. **Työryhmä selvittää käytännön edellytykset toteuttaa kestävästi kirurgisesta kastraatiosta luopuminen (mm. koulutukseen, tuotantoon, neuvontaan, kannattavuuteen ja vientiin liittyvät kysymykset).** Perustettuun työryhmään on asetettava myös työ- ja elinkeinoministeriön (TEM) edustaja mukaan.
3. **Uusien tilatason eläinten hyvinvointikorvaustoimenpiteiden (EHK) valmistelun aloittamista** kastraatiokiellon edellyttämien vaatimusten täyttämiseksi, voimaantulo 2024 alkaen.
4. **Selvitystä mahdollisuudesta eläinten hyvinvointikorvauksen laajentamiseksi myös teollisuudelle** aiheutuviin lisäkustannuksiin. Eläinten hyvinvoinnin edistäminen edellyttää teollisia ratkaisuja, ja teollisuuden kilpailukyvyllä on suora yhteys tilityskykyyn alkutuottajille.
5. **Keskeisten vientimaiden protokolliin liittyvien epävarmuustekijöiden aktiivista ratkomista** maa- ja metsätalousministeriön (MMM) johdolla.

Hallitusohjelman vastainen kastraatiokielto tulee toimialalle erittäin kalliiksi. Maa- ja metsätalousministeriön ja hallituksen velvollisuus on huolehtia toimialan kilpailukyvystä tilanteessa, jossa alalle asetetaan uusia kansallisia hyvinvointiehtoja, yli eurooppalaisen regulaation.

Atria PERHETILOILTA VUODESTA 1903 HKSCAN SNELLMAN EST. 1951

Kirurgisen kastraation kieltäminen: kuvaus nykytilasta ja haasteet kirurgisen kastraation vaihtoehtoisissa menetelmissä

Kirurgisesta kastraatiosta luopuminen on haasteellista

- Kirurgisesta kastraatiosta luopumisen vaihtoehtoina ovat käytännössä mahdollisimman vähähajuisten karjujen kasvatus, immunokastraatio sekä uudet kastraatioanestesiakäytännöt. Näiden lisäksi Suomessa on onnistuneesti tutkittu karjuhajun antigeenistä detektiota, mutta **toimialalla ei ole kokemusta, eikä selkeää näkemystä kastraatiosta luopumisen toimintamallien toimivuudesta käytännössä**.
- **Lainsäädäntöön tulevan vaatimuksen täyttäminen edellyttää koko arvoketjua koskevia muutoksia**: porsaiden käsittely, eläinten sukupuolilajittelu loppukasvatuksessa, näytteenotto teurastuksessa sekä karjunhajuisten ruhojen erittely ja käsittely teurastuksen jälkeen.
- Edellä mainittuja vaihtoehtoja ja niiden vaikutuksia tulee tutkia lisää ja laajemmin koko tuotantoketjun näkökulmasta aina teurastusprosessin, markkinan sekä viennin osalta. **Kirurgisen kastraation vaihtoehtoisen prosessin, aina karjukasvatuksesta kuluttajapakkaukseen, on oltava selkeä ja toimiva, jotta kuluttajat voivat jatkossakin luottaa suomalaisen elintarvikkeen laatuun**.

Atria PERHETILOILTA VUODESTA 1903 HKSCAN SNELLMAN EST. 1951

Arvio kustannusvaikutuksista ja ehdotus kompensaatiotoimista 1/3

- **Suomalainen sikaketju on lähihistorian haasteellisimmassa tilanteessa** heikon satokauden 2021, kohonneiden tuotantokustannusten ja Kiinan viennin tyrehtymisestä seuranneen eurooppalaisen sian ylitarjonnan johdosta.
- Kun arvioidaan kirurgisesta kastraatiosta luopumisen kustannuksia, tulee arvioida koko ketjua koskevat muutostarpeet ja uhat jo tilatasolla. **Lisäkustannukset heikentävät aina teollisuuden kykyä maksaa tuottajille paras mahdollinen tuottajahinta.**
- Esimerkiksi, kun kasvatettujen karjujen ruhojen käsittely- ja teollisen prosessin toteutusmalli on kehitetty, **tulee tuottajille laatia korvausmalli teurastamolla todetuista karjunhajuisista ruhoista, joiden käyttöarvo teollisuudessa on alhainen**. Vaikka tuottaja toteuttaisi täyskarjukasvatuksessa laadittuja kasvatusohjeita, voi karjunhajuisten ruhojen osuus vaihdella suuresti eri tuottajien välillä

Atria PERHETILOILTA VUODESTA 1903 HKSCAN SNELLMAN EST. 1951

Arvio kustannusvaikutuksista ja ehdotus kompensaatiotoimista 2/3

Kirurgisesta kastraatiosta luopumiseksi ehdotamme seuraavia toimenpiteitä, joilla nopeutamme toimialan edellytyksiä luopua kirurgisesta kastraatiosta vapaaehtoisesti:

1. Kohdennetut investointiavustukset teollisuuden muutostarpeisiin esimerkiksi työ- ja elinkeinoministeriöstä.
2. Teollisuudelle syntyvien lisäkustannusten kompensointi eläinten hyvinvointikorvauksen kautta.
    - Kastraatiokysymyksen ratkaisemiseksi on perusteltua maksaa hyvinvointikorvausta myös jalostavalle teollisuudelle. Korvauksen taloudellinen osuus CAP-tukikokonaisuudesta maltillinen ja mahdollistaisi vuosittain syntyvien merkittävien lisäkustannusten kompensoinnin siten, ettei tuottajahintojen maksukyky heikkene.
3. Maatiloille syntyvien lisäkustannusten kompensointi eläinten hyvinvointikorvauksen kautta.
4. Eläinten lääkintää koskeva lainsäädännön päivittäminen, jotta puudutteiden käyttäminen tilatasolla on mahdollista tilan oman henkilöstön toimesta siirtymäkauden aikana.

Vapaaporsitukseen tehdyt parannukset eläinten hyvinvointikorvaukseen osoittavat, että vapaaehtoiset kannustimet ovat nopein ja sosiaalisesti kestävin tapa edistää eläinten hyvinvointiin liittyviä lisävaatimuksia – ilman lakimuutoksia.

Atria PERHETILOILTA VUODESTA 1903 HKSCAN SNELLMAN EST. 1951

Arvio kustannusvaikutuksista ja ehdotus kompensaatiotoimista 3/3

- **Karjuporsaiden kustannusvaikutus alkutuotannossa sekä teurastus ja jalostusprosessissa 40M€/10 vuodessa.**
  - Alkutuotannossa kustannussäästöä tulee 551 000€/vuodessa eli +5,5M€/10 vuodessa.
  - Teurastus ja jalostusprosessista lisäkustannuksia tulee 3,3M€/vuodessa + investoinnit 12M€ eli - 45,3M€/ 10 vuodessa.
  - Karjukasvatuksen kokonaiskustannus on noin 40M€/10 vuotta
  - **Vaikutus koko ketjun kannattavuuteen ja tilityskykyyn tuottajille on merkittävä.**
- *Laskelmassa ei ole huomioitu **mahdollista pitkähäntäisten karjujen vaatimaa lisätilaa lihasikalassa tai erikoisrehustusta**, koska saatavilla ei ole riittävästi tietoa karjunkasvatuksesta tai karjunhajuun vaikuttavista tilatekijöistä. Nämä kustannukset saattavat helposti olla satojatuhansia-miljoonia. Laskelmassa ei ole myöskään huomioitu **mahdollisia karjunlihan markkina-, menekki- tai vientiriskejä**. **Kaikki edellä mainitut seikat saattavat jokainen erikseen lisätä karjunkasvatuksen vuositason kustannuksia satojatuhansia-miljoonia.***

Atria PERHETILOILTA VUODESTA 1903 HKSCAN SNELLMAN EST. 1951

Risto Lahti
Itikka osuuskunnan ja
Lihakunnan toimitusjohtaja

+358 505 650 424
risto.lahti@atria.com

Ulf Jahnsson
HKScanin alkutuotannon
strategisista hankkeista
vastaava johtaja

+358 400 784 193
ulf.jahnsson@hkscan.com

Roland Snellman
Snellmanin Lihanjalostuksen
toimitusjohtaja

+358 447 966 365
roland.snellman@snellman.fi

Kustannusvaikutusarvio: teurastus- ja jalostusprosessi, case Atria

- **Kustannusarvio Atrian osalta kymmenelle ensimmäiselle vuodelle laskettuna 45M€, ilman markkinariskejä.**
  - 2,3M€ ruhonarvonalennus +0,64M€ ruhopainon lasku +0,38M€ detektiokustannus = 3,3M€/vuosi
  - investointikustannus 12M€
  - **Atrian hankintaosuus noin 40 % Suomen sikamarkkinasta -> suuruusluokkana kustannusvaikutus noin 100M€ / 10 vuotta koko maassa**
- Arvonmenetys/työ: (Atria)
  - Vuoden 2021 teurasmäärillä laskettuna ja oletuksella 10% haisevia karjuja, kustannus n. 3 € jokainen lihasika eli 2,3M€/vuosi.
  - Kustannus johtuu karjunhajujen kuumennukseen menevän raaka-aineen arvonmenetyksestä sekä näiden ruhojen leikkuun ja lajittelun vaatimasta lisätyöstä.
  - Karjunhajun hallinta saattaa edellyttää esim. karjujen ruhopainon laskua n. 10kg, vähentynyt paino kasvattaa työkustannusta suhteessa myytyyn lihaan n. 640 000€/uosi.
- Detektiokustannus ja investointi: (Atria)
  - 1€/karju, 380 000kpl eli 380 000€/vuosi.
  - Detektion vaatimat laiteinvestoinnit n. 2M€, vaatii uuden automatisoidun ruhovaraston, alustava kustannusarvio n. 10M€
- Markkinavaikutus:
  - Markkinahintaan/menekkiin/vientiin kohdistuu merkittäviä riskejä, mutta ne ovat niin spekulatiivisia, että niitä ei voi nykytiedoilla laskea. Riskien suuruusluokka on vähintään satojatuhansia ellei miljoonia vuositasolla.

Atria® PERHETILOILTA VUODESTA 1903 HKSCAN SNELLMAN EST. 1951

Kustannusvaikutusarvio: karjuporsaat alkutuotannossa

Porsastuotanto:

- Porsastuotantotilalla kastrointivaiheen työaika 45 sek + kipulääkkeen antaminen 16 sekuntia = 1 min = kustannus 0,3 € /karjuporsas eli 0,15€/jokainen porsas, kipulääkekustannus 0,1 €/karjuporsas eli 0,05€/jokainen porsas.
- Karjuporsailla n. 2% matalampi kuolleisuus kuin leikkoporsailla. Tämän katevaikutus noin 0,7 €/jokainen porsas.
- Välikasvatus- kustannusvaikutuksia on vaikea arvioida.

Lihasikala:

- Sukupuolilajittelu työkustannus -1€/jokainen porsas
- Atrian omien kasvatuskokeiden mukaan leikkojen ja imisien rehuhyötysuhteen (rhs) ero on noin 0,15. Tämä tarkoittaa 0,25 € ry kustannuksella 85kg teuraspainolla 3,1 € /karjuporsas eli 1,55€/jokainen porsas.
- Karjujen nopeamman päiväkasvun vaikutusta on vaikea arvioida. Todennäköisesti sikalaa ei voida ohjata nopeampaan kiertoon vain karjujen nopeamman kasvun mukaisesti, koska imisät vaativat pidemmän kasvuajan.
- Tieto on vaillinaista karjunhajua mahdollisesti vähentävästä rehustuksesta. Täten emme voi arvioida karjunkasvatukseen sopivan rehun kustannusta. Tilojen ruokintatekniikka ei mahdollista eri rehujen jakamista eri ryhmille ilman investointia eli samaa rehua käytetään koko sikalassa. Ko. ”karjurehu” voi olla kustannusneutraalia tai ennemminkin kalliimpaa.

Porsastuotantotila:

- Pois jäänyt kastraatiotyö sekä kastraatiokipulääke, säästöä +0,2 € /jokainen porsas.
- Leikkoporsaiden alhaisempi kuolleisuus, säästöä +0,7€/jokainen porsas.

Lihasikala

- Sukupuolilajittelun työkustannus -1€/jokainen porsas
- Parempi rhs kustannushyötyä +1,55€ / jokainen porsas

Atria PERHETILOILTA VUODESTA 1903 HKSCAN SNELLMAN EST. 1951